

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a jogtanácsos által képviselt felperesnek az igazgató által képviselt Egészségbiztosítási Pénztár alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 5.M.973/2007. szám alatt indított és a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 2008. október 31-én kelt 5.M.973/2007/24. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. április hó 20. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 5.M.973/2007/24. számú ítéletének a felperes megtérítési kötelezettségének fennállását megállapító rendelkezését hatályában fenntartja, míg egyebekben az ítéletet hatályon kívül helyezi és a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

V. A.-né a Zrt. Üzemében volt alkalmazott, ahol 2004. december 17-én libamell formázását végezte szalag mellett. Munka közben a munkavégzés 7. óráját követően a kés megcsúszott jobb kezében és a jobb kéz középső ujján vágásos sérülést szenvedett. Balesetével összefüggésben csak 2005. január 4. napjától kezdődően került táppénzes állományba, a baleset után közvetlenül és az azt követő napokban is dolgozott, más jellegű feladatokat látott el bekötött - a sérülését ellátó beavatkozás után - kézzel. Utóbb keze nem megfelelően gyógyult, műtetre, utókezelésre került sor és huzamos ideig, 362 napig állt táppénzes állományban.

Az Egészségbiztosítási Pénztár 2333-20-5/2007. szám alatt, 2007. november 29-én bocsátott ki fizetési meghagyást a

Baromfifeldolgozó Üzem (mint jogelőd) foglalkoztató/kötelezett ellen, amelyben a sérült Andrásné balesetével kapcsolatban felmerült 2.017.206 forint baleseti ellátás, 331.689 forint kamat, összesen 2.338.895 forint megtérítésére kötelezte a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 67. §, 68/A. §, valamint a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 2. § (2) bekezdés és 54. § (7) bekezdés b) pontjában írt rendelkezésekre hivatkozással. Utalt a 30/1995. (VII.25.) IKM rendelettel kiadott Kereskedelmi és vendéglátóipari biztonsági szabályzat (a továbbiakban: szabályzat) 4.2.50 pontjának és 4.1.3 pontjának a foglalkoztató/kötelezett részéről történt megsértésére is.

A fizetési meghagyást a kötelezett Zrt., mint jogutód keresettel támadta meg a munkaügyi bíróság előtt, és annak hatályon kívül helyezését kérte, vitatva a munkavédelmi szabályok megszegését. Álláspontja szerint kétséges a baleset bekövetkezése, annak módja, hiszen ilyen hosszú idő távlatában nem tartja elfogadhatónak csupán a sérülti nyilatkozaton alapuló alperesi határozatot és annak jogszerűségét. Vitatta ezen túlmenően a sérülés gyógytartamát is, orvos szakértő kirendelését tartotta szükségesnek a táppénzes időszak vizsgálata céljából, és a kamatfizetési kötelezettségét is vitatta, figyelemmel a 217/1997. (XII.1.) Korm. rendelet (R.) 49. § (4) bekezdésének alperesi részről történt megsértése miatt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, fenntartva a társadalombiztosítási határozatban felsorolt ténybeli és jogi indokait.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 2008. október 31-én hozott 5.M.973/2007/24. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában idézte az Mvt. 54. § (7) bekezdésében írt rendelkezéseket azzal, hogy utalt a szabályzat 1.1, 4.2.50, és 4.2.53 pontjában írtakra is. Felhívta továbbá az Ebtv. 67. § (1) bekezdésében, a 68/A. § (1) és (3) bekezdésében megfogalmazott rendelkezéseket.

Tényként állapította meg a munkaügyi bíróság, hogy V. A.-né sérült dolgozó rendszeresen balesetvédelmi oktatásban részesült. A balesetkor a munkavégzéshez használt Dick-, illetve Földes-féle kések minőségtanúsítvánnyal ellátottak voltak. Tisztázott az is, hogy a munka végzéséhez a sérült a Földes típusú kést használta és a baleset bekövetkezésekor lánckesztyűt nem, csupán gumikesztyűt viselt. Az igazságügyi munkavédelmi szakértői véleményből a bíróság hitelt érdemlőnek és aggálytalannak tekintve azt, arra a megállapításra jutott, hogy miután a baleset nem az egyébként lánckesztyű nélküli bal kezén következett be, hanem a kést fogó

jobb kezén, így csak azért következhetett be, mert a sérült nem kellő gyakorisággal mosta munkavégzés közben a kezét, illetve nem kellő gyakorisággal törölte azt meg a rendelkezésre álló védőpapírral, így állhatott elő a kéz elzsírosodása folytán az, - hogy mind a keze, mind a kés markolata csúszóssá vált és - a kés kicsúszva kezéből, sérülést okozott. A munkavédelmi szakértő szakvéleményére alapítottnan megállapította a munkaügyi bíróság azt, hogy a munkáltató nem tett eleget a munkavégzés folyamata során előírt rendszeres ellenőrzési kötelezettségének, ugyanis, ha ezt megtette volna, akkor arról is meggyőződhetett volna, hogy a munkavállaló kellő gyakorisággal végzi-e kezei zsírtalanítását. Amennyiben megfelelő rendszerességgel ellenőriz, akkor azt is észlelnie kellett volna, hogy a munkavédelmi szabályzatban előírt lánc védőkesztyűt sem viselte a sérült. Mindebből kétségtelenül azt a következtetést vonta le a munkaügyi bíróság, hogy a felperes megsértette az Mvt. 54. § (7) bekezdés b) pontjában írt rendelkezéseket.

Vizsgálta a bíróság a táppénzes állomány mértékét is és ezzel kapcsolatban beszerezte a kezelőorvos nyilatkozatát, és a háziorvos nyilatkozatára alapítottnan azt állapította meg, hogy a sérült táppénzben tartása kizárólag a munkahelyén elszenvedett baleset és annak szövődményei miatt volt indokolt.

A felperes kamatviseléssel kapcsolatos érvelésével sem értett egyet a munkaügyi bíróság figyelemmel az Ebtv. 68/A. § (3) bekezdésében írt rendelkezésre.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel a Pp. 270. § (2) bekezdésére való hivatkozással, jogszabálysértés miatt. A felperes felülvizsgálati kérelmében nem találta kielégítőnek a munkaügyi bíróság által lefolytatott bizonyítást és álláspontja szerint ezzel megsértette a Pp. 163. §-ában írt rendelkezéseket. A felperesi álláspont szerint az igazságügyi orvos szakértő kirendelését alappal kérte, mert a sérülés jellege nem indokolta - megítélése szerint - a sérült 362 napos táppénzes idejét és az ilyen hosszú időtartamú gyógykezelését. Mindez kihat az összecszerűségre, különös tekintettel arra, hogy a felperesi felelősség az Ebtv. 68. §-án és így Ptk. 339. §-án alapul, vagyis az nem objektív.

A bíróság által beszerzett munkavédelmi szakértői véleményben foglaltakat és annak alaposságát is vitatta a felperes felülvizsgálati kérelmében azzal, hogy a szakértő feltételezésekbe bocsátkozott és olyan helyszínen tartott szemlét, amely a felperes telephelyén kívül esik és arra a peres feleket sem hívta meg. Mindezekre figyelemmel megítélése szerint a műszaki szakértői vélemény megkérdőjelezendő, de legalábbis annak kiegészítése szükséges. Változatlanul fenntartotta az R. 49. § (4) bekezdésére

történő utalását is, aminek megsértése miatt álláspontja szerint az alperes az esetlegesen megtérítés címén fizetendő összeg után kamatra nem tarthat igényt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a munkaügyi bíróság ítéletének hatályban tartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a munkaügyi bíróság részben hiányosan állapította meg a tényállást és ezért érdemi döntése - a jogalap tekintetében ugyan mindenben helytálló - egyebekben (összszerszerűséget érintően) azonban megalapozatlan.

A jelen jogkérdés elbírálása során irányadó Ebtv. 67. § (1) bekezdése kimondja - a felülvizsgálati kérelemben felperes által megjelölt Ebtv. 68. §-ra való utalás alapvetően téves -, hogy a foglalkoztató köteles megtéríteni az üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedések miatt felmerült egészségbiztosítási ellátást, ha a baleset vagy megbetegedés annak a következménye, hogy ő vagy megbízottja a reá nézve kötelező munkavédelmi szabályokban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, illetőleg ha ő vagy alkalmazottja a balesetet szándékosan idézte elő.

Az Mvt. 2. § (2) bekezdés első fordulata akként rendelkezik, hogy a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. Ugyanezen rendelkezés 54. § (7) bekezdés a) és b) pontja kimondja, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles a munkabiztonsági szaktevékenység, a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátására megfelelő képesítéssel rendelkező személyt biztosítani, valamint a szükséges utasításokat és tájékoztatást kellő időben a munkavállalónak megadni, és rendszeresen meggyőződni arról, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma 25. számú állásfoglalásában elvi élel kimondta, hogy az óvórendszabályok kizárólag a balesetet szenvedett általi elmulasztása zárja ki a munkáltatóval szemben a társadalombiztosítási szerv megtérítési igényét. Vagyis a társadalombiztosítási szerv a munkáltatóval szemben nem léphet fel megtérítési igénnyel, ha balesetelhárító vagy egészségvédő óvórendszabályt vagy óvóintézkedést kizárólag maga a balesetet szenvedett munkavállaló mulasztotta el. Ezen

állásfoglalás kiemeli azt is, hogy a munkáltató csak a munkavállaló elháríthatatlan magatartása esetén mentesül az egészségbiztosítási ellátások megtérítési kötelezettsége alól, egyébként a sérült közreható magatartása a megtérítési kötelezettséget nem érinti.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogalap kérdését eldöntő tényállási elemeket helyesen állapította meg a munkaügyi bíróság, ítélete a felperes megtérítési kötelezettsége fennállásának megállapítása körében helytálló. Nem vitatható a baleset bekövetkezésének ténye, körülményei ma már sikerrel akkor, amikor a balesetet követően 2005. február 1-jén maga a felperesi munkáltató, mint társadalombiztosítási kifizetőhely hozott - megfelelő vizsgálat lefolytatása után - olyan határozatot, amelyben a munkabalesetet elismerte, és a munkabaleseti jegyzőkönyv, amelyet 2005 januárjában készítettek, szintén a sérült előadása szerinti üzemi balesetet rögzítette.

A munkaügyi bíróság helyesen állapította meg tényként a bizonyítékok egybevetése, mérlegelése alapján, hogy a sérült által a munkához használt kés, munkaeszköz megfelelt a munkavédelmi előírásoknak, valamint azt is, hogy a lánckesztyűt nem használta. A baleset a kés markolatának és a kéznek a szennyezettsége „elzsírosodása” miatt következett be, és mindez azért történt, mert a sérült nem megfelelő sűrűséggel tisztította a kezét és a munkaeszközt. A munkavédelmi szakértő véleményére alapítottan helyesen vonta le azt a következtetést a munkaügyi bíróság, hogy a felperes megsértette az Mvt. 54. § (7) bekezdését, hiszen ha megfelelő sűrűséggel és figyelemmel folytatta volna az ellenőrzést, akkor a lánckesztyű hiányát is észrevette volna, valamint azt is, hogy a kéztisztítás nem megfelelő módon történik. Kétségtelen, hogy a sérült is közrehatott a balesete bekövetkezésében, azonban ez az Ebtv. 67. §-án alapuló megtérítési kötelezettség esetében nem felelősség csökkentő tényező.

Miután a fentiek szerint a perben a jogalap kérdését illetően helyesen döntött a munkaügyi bíróság, és ebben a kérdésben a felülvizsgálati kérelem is alaptalannak minősült, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával a Pp. 213. § (3) bekezdése szerint közbenső ítéletet hozott és a felperesi megtérítési kötelezettséget, felelősséget megállapító munkaügyi bírósági ítéletet közbenső ítéletével a jogalap tekintetében hatályában fenntartotta.

A megtérítési összeget illetően nem vitás, hogy kezdettől fogva a felperes igazságügyi orvos szakértő kirendelését kérte, vitatva a betegség időtartamát és így a megtérítendő összeget. E körben a Legfelsőbb Bíróság további bizonyítás lefolytatását találta szükségesnek azzal, hogy orvos szakértő kirendelése - a per jelenlegi adatai szerint - nem indokolt. A jelen peradatok alapján

a balesettel összefüggött a sérült hosszú ideig tartó táppénzes állományban tartása, erre vonatkozóan rendelkezésre áll mind a háziorvos nyilatkozata, mind a kezelőlapok, a kórházi jelentések.

A táppénzes állomány idejét figyelembe véve, vizsgálva az alperesi elszámolást, tételes adatait, azonban az a bíróság számára értelmezhetetlen, átláthatatlan volt. Tudott az, hogy a sérült balesete 2004. december 17-én történt, azonban táppénzes állományba vétele csak 2005. január 4-én történt. Ehhez képest a fizetési meghagyás tételes adatai kezdő napja - azzal, hogy nem időrendi sorrendben szerepelnek egyes adatok - 2004. december 17-étől indult. Figyelemmel az Ebtv. 55. § (3) bekezdésére is, nevezetesen, hogy egy év a táppénzes időtartam, a tételes elszámolásban 2007. év dátuma is szerepel. Költségelemzés terén pedig felszámolásra került 2005. április 12-én tüdőgyógyászati kezelés is. Mindezekre figyelemmel, miután ezen tételes elszámolás alapvetően kihat a megtérítési összegre - amely összeget a felperes mindvégig vitatott - a megismételt eljárásban a bíróságnak az alperest, kötelező felhívását követően kell a megtérítési összeg pontos kérdésében döntenie.

A felülvizsgálati kérelem a kamatot illetően nem helytálló, helyesen döntött a munkaügyi bíróság arról, hogy az Ebtv. 49. § (4) bekezdésére való felperesi hivatkozás téves. Nem vitás, hogy az Ebtv. 68/A. § rendelkezik a kamatfizetés tárgyában. Az ehhez fűzött R. 49. § rendelkezései azonban nem kizárólag a kamatra tartalmazznak rendelkezéseket. Az R. 49. § (1), (2) és (3) bekezdése kamatra, a (4) bekezdés egy eljárási szabályra - amelynek nem szankciója a kamat elvesztése -, az (5) bekezdés pedig illetékességre vonatkozik. Mindebből tehát azt a következtetést levonni, hogy a felperes a megtérítendő összeg után kamatfizetési kötelezettséggel nem tartozik, nem lehet.

A fent írt indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a munkaügyi bíróság ítéletének a megtérítés összegére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte és e körben a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A társadalombiztosítási határozat megtámadásával kapcsolatos eljárás tárgyi illeték- és költségmentessége folytán a felmerült illeték a magyar államot terheli (Ebtv. 75/A. §).

Budapest, 2009. április 20.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné
dr. Dualszky Katalin s.k. előadó bíró, Sztojkoné dr. Hajdu Edit
s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő